

Inga av de många skador som uppstår vid översvämningarna täcks av försökringar. Regelen är den att man inte kan försäkra sig mot naturkatastrofer. Vårfloden härjade värre än någonsin i Gästrikland och Norduppland på tisdagen.

235

● I Hagastrom fick husägare ta sig till sina villor med båt. Några av innevanorna funderade på att evakueras området för en kortare period, och en av dem, fru Karin Nilsson, hade till och med gjort så. När GD-reportern lot sig fram genom trädgården för att höra hur hon hade det var hon redan installerad hos sin syster.

● Vattenmassorna i Jädraån i Järbo sprängde på tisdagskvällen gamla bron till Yllefabriken. Vattnet stod metern högt i färgeriet och beredningsavdelningen. Ställverket står under vatten, likaså motorerna i maskinrummet. Drift-

stopp sannolikt ett par dagar summerar man vid Yllefabriken där tidigare under dagen en dammbyggnad var nära att sprängas av ismassorna. Två kraftstationer vid Kvarnaker har stoppats, Kvarnbron över Jädraån vibrerar av vattenströmmen. All trafik har avstängts. Bron hotar att spolas med av strömmen.

● Värden för mellan 200.000—300.000 kr har ödelagts i Skutskärnsområdet. Landshövding O. Rylander besökte i går de värst drabbade områdena. Han var tveksam inför frågan om ersättning från myndigheterna till de människor för vilka översväm-

ningen kommer som ett dräpflag. Glädjande är dock att vattnet efter kanallinjen hade sjunkit 1 cm vid middagstiden.

● Medan vattenföringen i Dalälven enligt mätningar vid Unt-raverket stiger med 100 kubikmeter i sekunden per dygn förbereder länsstyrelserna i Uppsala och Gävle en evakueringsplan för de hotade delarna av älvens stränder. Samtidigt låter Untraverket — som förser Stockholms stad med elkraft — förstärka den 500 meter långa Unt-radammen så att den blir en halv meter högre. Arbetena påbörjas i dag. Men i Söderfors och Ös-

terfärnebo kommuner har man ännu inte haft någon större kännning av att Dalälven stiger. För 50 år sen, 1916, steg den så att Gysingeborna rodde och byggde vallar av hästgödsfylla säckar. ● För 50 år sedan drabbades för övrigt Gästrikland av vårfloder-nas värflod. Påskdagen den 23 april 1916 kom strida regnskurar som följdes av ett mer än normalt flödande solsken. Det blev ordentlig fart på snösmältningen i markerna och redan innan påskhelgen var över hade vårfloden hunnit sätta kraftiga spår i markerna.

— Sidorna 6, 7 och 8 —

GEFLE DAGBLAD onsdagen den 31

Vårflod sprängde bro i Järbo Totalstopp vid Yllefabriken

Ett par dagars driftstopp räknar man med vid Yllefabriken i Järbo, sedan den gamla dammen spolats bort av vårfloden, trots att Carl Granlund jobbade hela dagen med dynamit och försökte spränga bort ismassorna. Vid 20-tiden på kvällen hade han gjort av med 150 kg dynamit och trots detta kunde man inte hindra katastrofen.

Disponent Göran Larsson vid fabriken omtalar att dammen inte kommer att återuppbyggas. Möjligen blir det en ny något längre ner.

Luckorna vid Yllefabriken sprängdes redan vid 12-tiden på dagen och vattnet stod två meter högt på golvet i kraftstationen, som ligger i fabriken källarvåning. Båda kraftstationerna på östra och västra sidan var ur funktion.

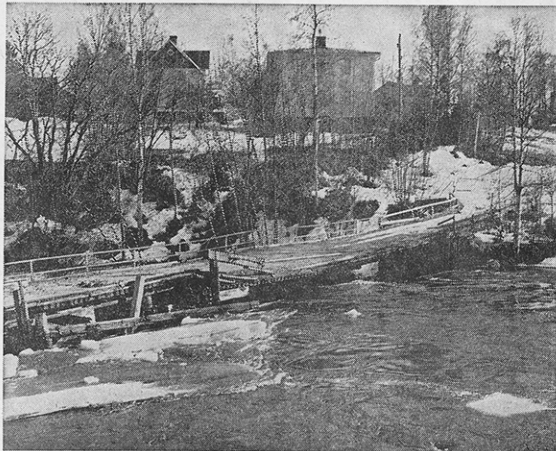
1916

Inte sedan 1916 har vattnet stått så högt i Jädraån, berättar hemmansägare Erik Eriksson i Nordanå. Då följde alla broar utom en med vårfloden. Det var bara den s.k. gamla Hyttbron som klarade sig. Då måste man också spränga bron vid Yllefabriken.

VÄGARNAS

Vägarna i Järboområdet har också fått sin beskärda del av vattenmassorna. Vid Österbyn stod vattenmassorna i höjd med vägbanan och nedanför vid Östbybron hade en kilometerlång sjö bildats. Även en del lador var kringflutna.

Hårdast drabbat var Jädefors. Alla vägar utom gamla Jädeforsvägen stod under vatten och alla måste parkera sina bilar efter vägen och ta sig hem med roddbåt. Två ekor hade full sysselsättning med att färja folk till gårdarna öster om ån.

Den gamla bron vid yllefabriken spolades bort vid 19-tiden

Järbofabriken i gång i dag

Skador för flera hundra tusen

Den gamla bron vid yllefabriken i Järbo spolades helt bort av vårfloden.

A 5.5.66

För AB Gestriklands yllefabrik i Järbo, försakade den starka vårfloden allvarliga besvär. Utom att den gamla bron på tisdagskvällen följde med den strida och ymniga vårfloden, brast samtidigt den elektriska kabeln till fabriken, som levererar ström både till lys och kraft. Under onsdagen pågick arbete med montering av den nya elektriska kabeln.

Under onsdagen blev det driftstopp vid Yllefabriken. De flesta kvinnliga arbetarna fick vända åter hem. Så var det också för en del män. Största delen av den manliga arbetsstyrkan fick stanna kvar och röja upp och hjälpa till med sprängning av is vid företagets övre kraftstation.

I vätberedningen, färgeriet och turbinrummet strömmade vattnet genom lokalerna som vid vårfloden 1916. På tisdag kväll var det uppe i en meters höjd. Vattnet förstörde tyg, färgämnen, maskiner och elektriska motorer. Under onsdagen var det några decimeter högt

vatten i dessa lokaler. På förmiddagen sjönk vattnet rätt kraftigt i färgeriet och vätberedningen.

De elektriska montörerna har lovat klara den elektriska kabeln, så driften kan återupptas igen på torsdag morgon. Driftstoppet och skadorna har i alla fall förlusat många tusenlappar i förlust. Bara färgämnen för färgeriet, som blev förstörda, kostar 120.000—130.000 kr. Skadorna på tyger, maskiner och motorer är svåra att uppskatta. Företaget har olika slag av försäkringar, men vid naturkatastrofer gäller inte dessa.

Jämn ström i dammar

Det sjunker i Jäderfors

Vattnet sjönk omkring decimetern på husrunderna i Jäderfors under torsdagen men fortfarande ligger cirka 30 villor isolerade av vattnet. Vid dammarna i Jädraås och Kungsfors var vattenståndet jämnt under hela torsdagen men i Kungsfors börjar man för säkerhets skull förstärka jordväggarna med sandsäckar. Isen ligger ännu på dammen. Skulle regn och blåst sätta in, ställs man sannolikt inför stora svårigheter. Fallhöjden vid kraftstationen i Kungsfors har nu minskats genom högvattnet. En kompakt ispropp vid Norrbybron längre ner vållar stora övervinningar. Norrbyvägen är översköljd. Sprängning av isflaken skulle sannolikt föra än tillbaka till den ursprungliga färan och säkert ge större fallhöjd i Kungsfors kraftstation.

Kungsberget speglar sig just nu i en sjö som brett ut sig över åkrarna nedanför Björkvalen. Det är man emellertid van vid i trakten där en ungefär lika stor vattenansamling bildas vid höstregnen. Hus nedanför berget har fått sina väggar avskurna. Bäckarna från kronoparken ner i Jädraån har emellertid en normal vårflod. Men ännu ligger massor av snö kvar på skogsområdena.

Vid dammarna i Jädraåstrakten har man arbetat hela dagen för att

klara anhopningen av isflak. Vattentillströmningen har dock hållit sig på samma nivå som under onsdagen omtalar maskinist Gustaf Norman. Några flera luckor har inte öppnats. Vid isackningen stannade man upp några minuter för att begrunda ett "fenomen". En hugsmor ringlade runt på ett av flaken på väg ner genom dammluckorna. Tydligt ett försök att fly från de snöiga skogarna i Jädraås till gästvänligare sydliga trakter.

Åter kritiskt vid Järbodamm

Vid sågdammen i Järbo där man måst spränga en sumpen blev det åter kritiskt på torsdagsmorgonen när den raserade dammen från Yllefabriken kom tillsammans med massor av halvmeterjocka stora isflak som bildade en propp på 100 meters längd upplandad med plank och 8 och 9 tums bjälkar. Vattnet steg hastigt över en halv meter på några minuter. Det femte 100-talet kilo dynamit kom till flitig användning och skotten knallade inom samhället hela förmiddagen. Men rensningen gick bättre än man väntat. A 5.5.66